

[Uz Sākumlapu](#) > ... > [Prasības iesniegšana Tiesā](#) > [Kur Un Kā](#) > [Kuras Valsts Tiesības Jāpiemēro?](#) > Portugal

Kuras valsts tiesības jāpiemēro?

Saturu nodrošina

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Portugāle

1 Tiesību avoti

Portugāles Civilkodeksa 1., 3. un 4. pantā ir paredzēti šādi valsts tiesību avoti:

- likumi,
- paražas,
- taisnīgums.

Starptautisko tiesību avoti ir šādi (Portugāles Konstitūcijas 8. pants):

- vispārējo jeb vienoto starptautisko tiesību normas un principi ir neatņemama Portugāles tiesību sistēmas daļa,
- attiecīgi ratificētās vai apstiprinātās starptautiskajās konvencijās iekļautie noteikumi Portugāles valsts tiesību sistēmā stājas spēkā pēc šo konvenciju oficiālas publicēšanas un paliek spēkā tik ilgi, kamēr tās ir starptautiski saistošas Portugāles valstij,
- tādu starptautisko organizāciju, kurās Portugāle piedalās, kompetento iestāžu izstrādātie noteikumi tiešā veidā stājas spēkā Portugāles valsts tiesību sistēmā, ja tas ir noteikts to attiecīgajos dibināšanas līgumos,
- Eiropas Savienību reglamentējošo līgumu nosacījumi un noteikumi, ko ES iestādes pieņēmušas, pildot savus pienākumus, tiek piemēroti Portugāles valsts tiesību sistēmā atbilstīgi Savienības tiesību aktiem un ievērojot demokrātiskas valsts pamatprincipus, kuru pamatā ir tiesiskums.

1.1 Valsts tiesību normas

Likumi

Likumi ir tiešs valsts tiesību avots. Saskaņā ar Portugāles Civilkodeksa 1. panta 2. punktu visi valsts kompetento iestāžu izstrādāti vispārējie noteikumi ir uzskatāmi par likumiem. Portugāles Konstitūcijas 112. panta 1. punktā ir noteikts, ka likumi, dekrētlukumi un reģionālie likumdošanas dekrēti ir uzskatāmi par tiesību aktiem.

Paražas

Paražas ir juridiski pamatotas kā valsts tiesību avots, ja ir ievēroti šādi divi nosacījumi:

- tās nav pretrunā labticības principiem,
- tas ir noteikts ar likumu (Portugāles Civilkodeksa 3. panta 1. punkts).

Taisnīgums

Portugāles tiesas var izšķirt strīdu saskaņā ar taisnīguma principiem tikai vienā no šādām situācijām:

- ja likums to atļauj (Portugāles Civilkodeksa 4. panta a) punkts), vai
- ja puses vienojas un var nodibināt tiesiskās attiecības (Portugāles Civilkodeksa 4. panta b) punkts), vai
- ja puses iepriekš ir vienojušās pamatoties uz taisnīguma principu (Portugāles Civilkodeksa 4. panta c) punkts).

1.2 Daudzpusējas starptautiskās konvencijas

Hāgas Starptautisko privāttiesību konferences konvencijas

Portugālei ir saistošas 26 Hāgas konvencijas:

1. Konvencija civilprocesa jautājumos (Hāga, 1954. gads)

Skatīt [šeit](#)

2. Konvencija par bērnu uzturēšanas saistībām piemērojamajiem tiesību aktiem (Hāga, 1956. gads)

Skatīt [šeit](#)

3. Konvencija par nolēmumu atzīšanu un izpildi attiecībā uz uzturēšanas saistībām pret bērniem (Hāga, 1958. gads)

Skatīt [šeit](#)

4. Konvencija par iestāžu pilnvarām un tiesību aktiem, kas piemērojami attiecībā uz bērnu aizsardzību (Hāga, 1961. gads)

Skatīt [šeit](#)

5. Konvencija par likumu kolīzijas normām attiecībā uz testamentārās mantošanas kārtību (Hāga, 1961. gads)

Skatīt [šeit](#)

6. Konvencija par ārvalstu publisko dokumentu legalizācijas prasības atcelšanu (Hāga, 1961. gads)

Skatīt [šeit](#)

7. Konvencija par tiesas un ārpustiesas dokumentu izsniegšanu civillietās vai komercietās (Hāga, 1965. gads)

Skatīt [šeit](#)

8. Konvencija par ārvalstu spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās (Hāga, 1971. gads)

Skatīt [šeit](#)

9. Hāgas Konvencijas par ārvalstu spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās papildu protokols (Hāga, 1971. gads)

Skatīt [šeit](#)

10. Konvencija par laulības šķiršanas un laulāto atšķiršanas atzīšanu (Hāga, 1970. gads)

Skatīt [šeit](#)

11. Konvencija par ceļu satiksmes negadījumiem piemērojamo likumu (Hāga, 1971. gads)

Skatīt [šeit](#)

12. Konvencija par pierādījumu iegūšanu ārvalstīs civillietās vai komercietās (Hāga, 1970. gads)

Skatīt [šeit](#)

13. Konvencija par mantojumu starptautisko pārvaldību (Hāga, 1973. gads)

Skatīt [šeit](#)

14. Konvencija par likumu, kas piemērojams par produkta drošumatbildību (Hāga, 1973. gads)

Skatīt [šeit](#)

15. Konvencija par nolēmumu uzturēšanas saistību lietās atzīšanu un izpildi (Hāga, 1973. gads)

Skatīt [šeit](#)

16. Konvencija par uzturēšanas saistībām piemērojamiem tiesību aktiem (Hāga, 1973. gads)

Skatīt [šeit](#)

17. Konvencija par tiesībām, kas piemērojamas laulāto mantiskajām attiecībām (Hāga, 1978. gads)

Skatīt [šeit](#)

18. Konvencija par laulību ceremonijām un laulību likumības atzīšanu (Hāga, 1978. gads)

Skatīt [šeit](#)

19. Konvencija par tiesību aktiem, kas piemērojami starpnieku līgumiem un pārstāvībai (Hāga, 1978. gads)

Skatīt [šeit](#)

20. Konvencija par starptautiskās bērnu nolaupīšanas civiltiesiskajiem aspektiem (Hāga, 1980. gads)

Skatīt [šeit](#)

21. Konvencija par bērnu aizsardzību un sadarbību starpvalstu adopcijas jautājumos (Hāga, 1993. gads)

Skatīt [šeit](#)

22. Konvencija par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, atzīšanu, izpildi un sadarbību attiecībā uz vecāku atbildību un bērnu aizsardzības pasākumiem (Hāga, 1996. gads)

Skatīt [šeit](#)

23. Konvencija par pieaugušo personu starptautisko aizsardzību (Hāga, 2000. gads)

Skatīt [šeit](#)

24. Konvencija par tiesas izvēles līgumiem (Hāga, 2005. gads)

Skatīt [šeit](#)

25. Konvencija par uzturlīdzekļu bērniem un cita veida ģimenes uzturēšanas līdzekļu pārrobežu piedziņu (Hāga, 2007. gads)

Skatīt [šeit](#)

26. Protokols par uzturēšanas pienākumiem piemērojamiem tiesību aktiem (Hāga, 2007. gads)

Skatīt [šeit](#)

Starptautiskās Civilstāvokļa komisijas (ICCS) konvencijas

Portugālei ir saistošas 10 ICCS konvencijas

Šīs konvencijas ir pieejamas [šeit](#)

1. Konvencija par noteiktu izrakstu izsniegšanu no civilstāvokļa aktu reģistriem izmantošanai ārvalstīs (Parīze, 1956. gada 27. septembris). Apstiprināta ar Likumu Nr. 33/81, kas publicēts Portugāles Oficiālajā Vēstnesī, sērija I, Nr. 196, 27.08.1981.

Skatīt [šeit](#)

2. Konvencija par civilstāvokļa aktu kopiju bezmaksas izsniegšanu un atbrīvošanu no legalizēšanas (Luksemburga, 1957. gada 26. septembris). Apstiprināta ar Likumu Nr. 22/81, kas publicēts Portugāles Oficiālajā Vēstnesī, sērija I, Nr. 189, 19.08.1981.

Skatīt [šeit](#)

3. Konvencija par starptautisko informācijas apmaiņu saistībā ar civilstāvokli (Stambula, 1958. gada 4. septembris). Apstiprināta ar [Dekrētlikumu Nr. 39/80](#), kas publicēts Portugāles Oficiālajā Vēstnesī, sērija I, Nr. 145, 26.06.1980.

Skatīt [šeit](#)

4. Konvencija par personas uzvārdu un vārdu maiņu (Stambula, 1958. gada 4. septembris). Apstiprināta ar Republikas Asamblejas rezolūciju Nr. 5/84, kas publicēta Portugāles Oficiālajā Vēstnesī, sērija I, Nr. 40, 16.02.1984.

Skatīt [šeit](#)

5. Konvencija, ar ko paplašina to iestāžu kompetenci, kuras ir pilnvarotas saņemt deklarācijas par ārvalstīs bērnu atzīšanu (Roma, 1961. gada 14. septembris). Apstiprināta ar Republikas Asamblejas rezolūciju Nr. 6/84, kas publicēta Portugāles Oficiālajā Vēstnesī, sērija I, Nr. 50, 28.02.1984.

Skatīt [šeit](#)

6. Starptautiskā konvencija par civilstāvokļa aktu reģistru daudzvalodu izrakstu izsniegšanu (Vīne, 1976. gada 8. septembris). Apstiprināta ar Valdības dekrētu Nr. 34/83, kas publicēts Portugāles Oficiālajā Vēstnesī, sērija I, Nr. 109, 12.05.1983.

Skatīt [šeit](#)

7. Starptautiskā konvencija par civilstāvokļa aktu reģistru daudzvalodu izrakstu izsniegšanu (Vīne, 1976. gada 8. septembris). Apstiprināta ar Valdības dekrētu Nr. 34/83, kas publicēts Portugāles Oficiālajā Vēstnesī, sērija I, Nr. 109, 12.05.1983.

Skatīt [šeit](#)

8. Konvencija par atbrīvojumu no noteiktu aktu un dokumentu legalizēšanas (Parīze, 1977. gada 15. septembris). Apstiprināta ar Dekrētlikumu Nr. 135/82, kas publicēts Portugāles Oficiālajā Vēstnesī, sērija I, Nr. 292, 20.12.1982.

Skatīt [šeit](#)

9. Konvencija par tiesību aktiem, kas piemērojami personas uzvārdu un vārdu piešķiršanas gadījumos (Minhene, 1980. gada 5. septembris). Apstiprināta ar Republikas Asamblejas rezolūciju Nr. 8/84, kas publicēta Portugāles Oficiālajā Vēstnesī, sērija I, Nr. 54, 03.03.1984.

Skatīt [šeit](#)

10. Konvencija par tiesībspējas doties laulībā apliecinājuma izsniegšanu (Minhene, 1980. gada 5. oktobris). Apstiprināta ar Valdības dekrētu Nr. 40/84, kas publicēts Portugāles Oficiālajā Vēstnesī, sērija I, Nr. 170, 24.07.1984.

Skatīt [šeit](#)

Citas būtiskās daudzpusējās konvencijas, kas ir saistošas Portugālei

Parīzes Konvencija par rūpnieciskā īpašuma aizsardzību (Stokholma, 1967. gads)

Skatīt [šeit](#) un [šeit](#)

1951. gada ANO Konvencija par bēgļa statusu un tās 1967. gada protokols

Skatīt [šeit](#) un [šeit](#)

Protokols pieejams [šeit](#)

Konvencija par vienotiem tiesību aktiem attiecībā uz pārvedu vekseliem un īstermiņa parādzīmēm un Konvencija par noteiktu tiesību normu kolīziju risināšanu saistībā ar pārvedu vekseliem un parādzīmēm (Ženēva, 1930. gads)

Skatīt [šeit](#)

Konvencija par vienotiem tiesību aktiem attiecībā uz čekiem un Konvencija par noteiktu tiesību normu kolīziju risināšanu saistībā ar čekiem (Ženēva, 1931. gads)

Skatīt [šeit](#)

1973. gada Vašingtonas Konvencija, kurā noteiktas vienādas tiesības attiecībā uz starptautisko testamentu, kuras puse ir Portugāle; pievienošanās apstiprināta ar Dekrētlikumu Nr. 252/75

Skatīt [šeit](#)

Konvencija par ārvalstu šķīrējtiesu nolēmumu atzīšanu un izpildīšanu (Ņujorka, 1958. gads)

Skatīt [šeit](#)

Lugāno II Konvencija par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās (Padomes 2008. gada 27. novembra Lēmums 2009/430/EK)

Skatīt [šeit](#)

Lēmums pieejams [šeit](#)

1980. gada Konvencija par starptautiskajiem dzelzceļa pārvadājumiem, kas grozīta ar 1999. gada Viļņas protokolu

Skatīt [šeit](#)

Eiropas Konvencija par informāciju par ārvalstu likumiem, parakstīta Londonā 1970. gadā

Skatīt [šeit](#)

Eiropas Padomes Konvencija par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē novēršanu un apkarošanu — 2011. gada Stambulas konvencija

Skatīt [šeit](#)

ANO Konvencija par uzturlīdzekļu piedziņu ārvalstīs — 1956. gada Ņujorkas konvencija

Skatīt [šeit](#) un [šeit](#)

1.3 Svarīgākās divpusējās konvencijas

- Vienošanās par juridisko un tiesisko sadarbību starp Portugāles Republiku un Angolas Republiku, parakstīta Luandā (1995. gads)

Skatīt [šeit](#)

- Vienošanās par juridisko sadarbību starp Portugāles Republiku un Gvinejas-Bisavas Republiku, parakstīta Bisavā (1988. gads)

Skatīt [šeit](#)

- Vienošanās par juridisko un tiesisko sadarbību starp Portugāles Republiku un Mozambikas Tautas Republiku, parakstīta Lisabonā (1990. gads)

Skatīt [šeit](#)

- Vienošanās par juridisko un tiesisko sadarbību starp Portugāles Republiku un Santomes un Prinsipi Demokrātisko Republiku (1976. gads)

Skatīt [šeit](#)

- Vienošanās par uzturlīdzekļu piedziņu starp Portugāli un Kaboverdes Republiku (1982. gads)

Skatīt [šeit](#)

- Vienošanās par juridisko un tiesisko sadarbību starp Portugāles Republiku un Kaboverdes Republiku (2003. gads)

Skatīt [šeit](#)

- Vienošanās starp Portugāles Republikas valdību un Amerikas Savienoto Valstu valdību par uzturlīdzekļu piedziņu (2000. gads)

Skatīt [šeit](#)

- Konvencija starp Portugāles Republiku un Luksemburgas Lielhercogisti par tiesisko palīdzību jautājumos, kas saistīti ar aizgādību un saskarsmes tiesībām (1992. gads)

Skatīt [šeit](#)

2 Kolīziju normu piemērošana

Ja tiesību kolīziju norma attiecas uz ārvalstu tiesībām, tas nozīmē tikai to, ka attiecīgajā valstī tiek piemēroti tās tiesību akti; tas nenozīmē, ka attiecīgās valsts tiesām ir jurisdikcija. Izņēmums attiecināms tikai tad, ja tas ir pretrunā kādam konkrētam priekšrakstam (Portugāles Civilkodeksa 16. pants).

Ārvalstu tiesību piemērošana ir ierobežota līdz ārvalstu tiesību sistēmas normām, kas ietilpst režīmā, ar kuru regulē to tiesību jomu, uz kuru attiecas tiesību kolīziju norma (piemēram, mantošana, ģimene, saistības, lietu tiesības) (Portugāles Civilkodeksa 15. pants).

2.1 Vai tiesnesim ir pienākums pēc savas iniciatīvas piemērot kolīziju normas?

Portugāles tiesās puses nevar iesniegt prasības saistībā ar tiesību normu izmeklēšanu, interpretēšanu un piemērošanu (Portugāles Civilprocesa kodeksa 5. panta 3. punkts). No šā vispārējā principa izriet, ka valsts tiesa piemēro tiesību kolīziju normas pēc savas iniciatīvas.

2.2 Atgriezeniskā norāde

Portugālē attiecībā uz atgriezenisko norādi ir trīs galvenie noteikumi:

- noteikums, kas paredz atgriezenisko norādi uz citas valsts tiesībām (Portugāles Civilkodeksa 17. pants),
- noteikums, kas paredz atgriezenisko norādi uz Portugāles tiesībām (Portugāles Civilkodeksa 18. pants),
- noteikums, kas paredz gadījumus, kuros atgriezeniskā norāde nav atļauta (Portugāles Civilkodeksa 19. pants).

Atgriezeniskā norāde uz citas valsts tiesībām

Portugālē tiesa var atsaukties uz citas valsts tiesībām.

Atgriezeniskā norāde uz citas valsts tiesībām ir iespējama, ja Portugāles tiesību kolīziju norma atsaucas uz citas valsts tiesībām un šī valsts tiek atzīta par kompetentu izskatīt konkrēto lietu (Portugāles Civilkodeksa 17. panta 1. punkts).

Atgriezeniskā norāde vairs nav piemērojama, ja:

- ārvalstu tiesības, uz kurām atsaucas Portugāles tiesību kolīziju norma, ir personālās tiesības, un:
 - ieinteresētās personas pastāvīgā dzīvesvieta ir Portugāle, vai
 - ieinteresētā persona dzīvo valstī, kuras tiesību kolīziju normās ir paredzēts, ka ir jāpiemēro personas valstspiederības valsts tiesības (Portugāles Civilkodeksa 17. panta 2. punkts).

Taču atgriezeniskā norāde ir spēkā vienmēr, ja ir izpildīti abi šādi nosacījumi:

- lietas ir saistītas ar aizbildnību, aizgādību, laulāto mantiskajām attiecībām, vecāku atbildību, adoptētāja un adoptētā attiecībām vai mantošanu nāves gadījumā, un
- Portugāles tiesību kolīziju norma atsaucas uz tās ārvalsts tiesībām, kurā atrodas nekustamais īpašums, un šī valsts tiek uzskatīta par kompetentu (Portugāles Civilkodeksa 17. panta 3. punkts).

Atgriezeniskā norāde uz Portugāles tiesībām

Atgriezeniskā norāde uz Portugāles tiesībām tiek veikta, kad tiesību kolīziju norma atsaucas uz citas valsts tiesībām, kurās savukārt ir tiesību kolīziju norma, kas atkal atsaucas uz Portugāles tiesībām. Šajā gadījumā tiek piemērotas Portugāles tiesības (Portugāles Civilkodeksa 18. panta 1. punkts).

Taču lietās, kas saistītas ar personas statusu, atgriezeniskā norāde uz Portugāles tiesībām ir atļauta tikai tad, ja ir izpildīta šāda papildu prasība:

- ieinteresētās personas pastāvīgā dzīvesvieta atrodas Portugāles teritorijā, vai
- ieinteresētās personas pastāvīgās dzīvesvietas valsts tiesībās Portugāles tiesību normas ir atzītas par piemērojamām (Portugāles Civilkodeksa 18. panta 2. punkts).

Gadījumi, kad atgriezeniskā norāde nav atļauta

Neviens iepriekš minētais atgriezeniskās norādes veids nav atļauts šādos gadījumos:

- kad atgriezeniskās norādes rezultātā par spēkā neesošu vai neizpildāmu tiek atzīts darījums, kas būtu spēkā, ja tiktu piemērota tikai Portugāles tiesību kolīziju norma (bez atgriezeniskās norādes) (Portugāles Civilkodeksa 19. panta 1. punkts),
- kad atgriezeniskās norādes rezultātā rodas citādi leģitīmas valsts neleģitimitāte (Portugāles Civilkodeksa 19. panta 1. punkts),
- kad ieinteresētās personas ir norādījušas piemērojamās ārvalsts tiesības gadījumos, kad tas ir atļauts (Portugāles Civilkodeksa 19. panta 2. punkts).

2.3 Piesaistes kritērija izmaiņas

Piesaistes kritērijs ir faktiski vai juridiski apstākļi, kas izvēlēti ar tiesību kolīziju normu, ko izmanto piemērojamo tiesību noteikšanai. Atkarībā no lietas tā var būt, piemēram, valstspiederība vai vieta, kurā noticis darījums, radīts intelektuālais darbs, reģistrētas tiesības, atrodas aktīvi vai dzīvo ieinteresētā persona.

Portugāles tiesu sistēmā ir vismaz divi ierobežojumi attiecībā uz piesaistes kritērija izmaiņām:

- krāpnieciska tiesību normu apiešana — piesaistes kritērija izmaiņas, kas saistītas ar faktisku vai juridisku situāciju, ko radījušas ieinteresētās personas, lai izvairītos no tādu tiesību normu piemērošanas, kas citādi būtu piemērojamas, tiek uzskatītas par nebūtiskām (Portugāles Civilkodeksa 21. pants),
- sasniegto pilngadības vecumu saskaņā ar iepriekš piemērotajām personālajām tiesībām neietekmē izmaiņas personālajās tiesībās (Portugāles Civilkodeksa 29. pants).

Ja nav iespējams noteikt piesaistes kritēriju, no kā ir atkarīga piemērojamo tiesību noteikšana, tiek izmantotas tiesības, kas būtu piemērojamas citādā gadījumā (Portugāles Civilkodeksa 23. pants).

2.4 Izņēmumi kolīziju normu piemērošanā

Sabiedriskās kārtības pārkāpšana

Ārvalstu tiesību normas, kas minētas tiesību kolīziju normā, nav piemērojamas, ja ar tām tiek pārkāpti Portugāles valsts starptautiskās sabiedriskās kārtības pamatprincipi (Portugāles Civilkodeksa 22. panta 1. punkts). Tādā gadījumā tiek piemērotas citas ārvalsts tiesību normas, kas tiek uzskatītas par piemērotākām, vai Portugāles valsts tiesību normas (Portugāles Civilkodeksa 22. panta 2. punkts).

Starptautiskas konvencijas un ES tiesību akti

Ja Portugāles valstij saistošās starptautiskajās konvencijās vai ES tiesību aktos ir iekļauti noteikumi par piemērojamajām tiesībām, kas atšķiras no noteikumiem valsts tiesību kolīziju normās, valsts noteikumi netiek piemēroti.

2.5 Ārvalstu tiesību pārbaude

Personai, kura atsaucas uz ārvalstu tiesību aktiem, ir jāpierāda to esība un saturs. Taču tiesai pašai pēc savas iniciatīvas ir jāmēģina iegūt zināšanas par ārvalstu tiesību aktiem. Ārvalstu tiesību akti tiek interpretēti pēc sistēmas, kurai tie pieder, un saskaņā ar tajā noteiktajiem interpretēšanas noteikumiem (Portugāles Civilkodeksa 23. panta 1. punkts).

Lai iegūtu informāciju par ārvalstu tiesību aktiem civillietās un komerclietās, ir iespējams atsaukties uz divām Portugālei saistošām konvencijām:

- Eiropas Konvenciju par informāciju par ārvalstu likumiem (Londona, 1968. gads),
- Konvenciju par juridiskiem jautājumiem saistībā ar spēkā esošajām tiesībām un to piemērošanu (Brazīlija, 1972. gads).

Ja nav iespējams noteikt ārvalstu tiesību akta saturu, tiek izmantotas citādi piemērojamās tiesību normas (Portugāles Civilkodeksa 23. panta 2. punkts).

3 Kolīziju normas

3.1 Līgumsaistības un tiesību akti

ES tiesību aktos noteiktais regulējums

Eiropas Savienības dalībvalstīs (izņemot Dāniju) līgumsaistībām piemērojamās tiesības nosaka saskaņā ar 2008. gada 17. jūnija Regulu (EK) Nr. 593/2008 (Roma I), kurai ir lielāks spēks nekā turpmāk aprakstītajām tiesību kolīziju normām, ja tās ir atšķirīgas.

Dānija ir vienīgā ES dalībvalsts, kurā 2008. gada 17. jūnija Regula (EK) Nr. 593/2008 nav spēkā. Tur attiecībā uz līgumsaistībām piemērojamām tiesībām tiek izmantota 1980. gada Romas konvencija. Dānijā līgumsaistībām piemērojamās tiesības nosaka saskaņā ar 1980. gada Romas konvenciju, kurai ir lielāks spēks nekā turpmāk aprakstītajām tiesību kolīziju normām, ja tās ir atšķirīgas.

Valsts tiesību kolīziju normās noteiktais regulējums

Jautājumus, kas saistīti ar nodoma deklarācijas apstiprināšanu, interpretēšanu un aizpildīšanu un ar gribas trūkumu vai nepietiekamību, regulē:

- tiesības, ko piemēro darījuma būtībai (Portugāles Civilkodeksa 35. panta 1. punkts).

Rīcības kā nodoma deklarācijas vērtību nosaka:

- deklarētāja un deklarācijas saņēmēja kopējās pastāvīgās dzīvesvietas valsts tiesības vai, ja tādas nav —
- tās vietas tiesības, kurā notikusi rīcība.

Klusēšanas kā nodoma deklarācijas vērtību nosaka:

- deklarētāja un deklarācijas saņēmēja kopējās pastāvīgās dzīvesvietas valsts tiesības vai, ja tādas nav —
- tās vietas tiesības, kurā priekšlikums tika saņemts (Portugāles Civilkodeksa 35. panta 2. un 3. punkts).

Nodoma deklarācijas formu regulē:

1. tiesību normas, ko piemēro darījuma būtībai; vai
2. tiesību normas, kas ir spēkā vietā, kurā deklarācija veikta; vai
3. tās valsts tiesības, uz kuru atsaucas tiesību kolīziju norma, kas ir spēkā vietā, kurā deklarācija veikta (Portugāles Civilkodeksa 36. panta 1. un 2. punkts).

NB!

2. un 3. alternatīva ir pieļaujama tikai tad, ja tiesību normas, kas regulē darījuma būtību, neparedz, ka deklarācija ir spēkā neesoša vai neizpildāma, ja tā neatbilst noteiktai formai pat tad, ja darījums veikts ārvalstīs.

Juridiskajai pārstāvībai piemērojamās tiesības ir:

- tiesības, kas regulē tiesiskās attiecības, no kurām izriet pārstāvības tiesības (Portugāles Civilkodeksa 37. pants).

Tiesības, ko piemēro juridisko personu pārstāvībai to oficiālo iestāžu vārdā, ir:

- attiecīgās personālās tiesības.

Brīvprātīgu pārstāvību regulē šādi:

- ar tās valsts tiesībām, kurā tiek īstenotas pārstāvības tiesības, regulē pārstāvības tiesību esību, pagarināšanu, grozīšanu, spēku un izbeigšanu (Portugāles Civilkodeksa 39. panta 1. punkts),
- tās valsts, kurā atrodas pārstāvētās personas pastāvīgā dzīvesvieta, tiesības tiek piemērotas, ja pārstāvis pilda savas pilnvaras valstī, ko pārstāvētā persona nav norādījusi, un ja to zina trešā persona, ar kuru tiek noslēgts līgums (Portugāles Civilkodeksa 39. panta 2. punkts),
- pārstāvja juridiskās adreses atrašanās vietas tiesības tiek piemērotas, ja attiecīgais pārstāvis savas pārstāvības pilnvaras īsteno profesionāli un to zina trešā persona, ar kuru tiek slēgts līgums (Portugāles Civilkodeksa 39. panta 3. punkts),
- tās valsts tiesības, kurā atrodas nekustamais īpašums, tiek piemērotas, ja pārstāvība ir saistīta ar rīkošanos ar attiecīgo īpašumu vai tā pārvaldīšanu (Portugāles Civilkodeksa 39. panta 3. punkts).

Noilguma termiņus un konfiskāciju regulē:

- tiesību normas, ko piemēro tiesībām, kuras izmanto viena vai otra puse (Portugāles Civilkodeksa 40. pants).

Saistības, kas izriet no tiesiskiem darījumiem un darījuma būtības, regulē šādi.

I. Ar tiesību normām, ko līgumslēdzējas puses izvēlas vai ir nodomājušas izmantot (Portugāles Civilkodeksa 41. panta 1. punkts), ja vien ir izpildīts viens no šiem nosacījumiem:

- to piemērojamība atbilst nopietnai deklarētāju interesei, vai
- tās ir saistītas ar vienu no darījuma aspektiem, kas ietilpst starptautisko privāttiesību darbības jomā (Portugāles Civilkodeksa 41. panta 2. punkts).

II. Ja puses nenosaka tiesību normas, piemērojamās tiesības ir:

- deklarētāja pastāvīgās dzīvesvietas valsts tiesības vienpusēja darījuma gadījumā,
- pušu kopējās pastāvīgās dzīvesvietas valsts tiesības līguma gadījumā (Portugāles Civilkodeksa 42. panta 1. punkts).

III. Ja tiek slēgts līgums, līgumslēdzējas puses nav noteikušas tiesību normas un to pastāvīgās dzīvesvietas valsts ir atšķirīga, ir jāizšķir divas situācijas:

- bezatlīdzības līgumi, kuriem piemērojamās tiesības ir tās līgumslēdzējas puses pastāvīgās dzīvesvietas valsts tiesības, kura sniedz labumu,

- apgrūtināti līgumi, kuriem piemērojamās tiesības ir tās vietas tiesības, kur tie ir noslēgti (Portugāles Civilkodeksa 42. panta 2. punkts).

Tiesības, ko piemēro uzņēmējdarbības vadībai, ir:

- tās vietas tiesības, kurā notiek vadītāja galvenā darbība (Portugāles Civilkodeksa 43. pants).

Netaisnas iedzīvošanās gadījumā piemērojamās tiesības ir:

- tiesības, uz kuru normām pamatojoties, līdzekļi ir nodoti personai, kura iedzīvojusies mantā.

3.2 Ārpuslīgumiskās saistības

ES tiesību aktos noteiktais regulējums

Eiropas Savienības dalībvalstīs (izņemot Dāniju) ārpuslīgumiskām saistībām piemērojamās tiesības nosaka saskaņā ar 2007. gada 11. jūlija Regulu (EK) Nr. 864/2007 (Roma II), kurai ir lielāks spēks nekā turpmāk aprakstītajām tiesību kolīziju normām, ja tās ir atšķirīgas.

Tomēr attiecībā starp Portugāli un valstīm, kas ir 1971. gada Hāgas Konvencijas par ceļu satiksmes negadījumiem piemērojamo likumu puses, šādos gadījumos piemērojamās tiesības tiek noteiktas saskaņā ar minēto konvenciju, kas ir noteicošā attiecībā uz ar to saistītajām tiesību kolīziju normām, kas izklāstītas regulā "Roma II" (regulas "Roma II" 28. pants).

Valsts tiesību kolīziju normās noteiktais regulējums

I. Tiesību normas, ko piemēro ārpuslīgumiskajai atbildībai, pamatojoties uz nelikumīgu rīcību vai risku:

a) tās valsts tiesības, kurā kaitējumu radošā darbība notikusi; vai

b) bezdarbības gadījumā — tās vietas tiesības, kurā atbildīgajai personai bija jārīkojas (Portugāles Civilkodeksa 45. panta 1. punkts).

II. Ja vainīgais netiek atzīts par atbildīgu saskaņā ar tās vietas tiesībām, kurā kaitējumu radošā darbība notikusi, vai bezdarbības gadījumā saskaņā ar tās valsts tiesībām, kurā personai bija jārīkojas, piemērojamas ir tās valsts tiesības, kurā kaitējumu radošā darbība notikusi, ja vien ir izpildītas abas šādas prasības:

a) vainīgais tiek atzīts par atbildīgu saskaņā ar tās valsts tiesībām, kurā izraisītas kaitējumu radošās darbības sekas; un

b) vainīgajam būtu bijis jāparedz attiecīgajā valstī radītais kaitējums, ko izraisījusi viņa darbība vai bezdarbība (Portugāles Civilkodeksa 45. panta 2. punkts).

III. Iepriekš I un II punktā minētie noteikumi nav piemērojami šādos gadījumos:

a) ja vainīgajam un cietušajai pusei ir viena un tā pati valstspiederība vai viena pastāvīgās dzīvesvietas valsts un puses bieži atrodas ārvalstīs, tiek piemērotas attiecīgi pušu valstspiederības valsts vai kopējās pastāvīgās dzīvesvietas valsts tiesības;

b) šajā gadījumā netiek ierobežoti vietējās valsts noteikumi, kas vienlīdz piemērojami visām personām (Portugāles Civilkodeksa 45. panta 3. punkts).

3.3 Personas statuss, tā aspekti saistībā ar civilstāvokli (vārds, dzīvesvieta, rīcībspēja)

Personālo tiesību koncepcija

- Privātpersonas:
 - personālās tiesības ir privātpersonas valstspiederības valsts tiesības (Portugāles Civilkodeksa 31. panta 1. punkts),
 - bezvalstnieku gadījumā bezvalstnieka personālās tiesības ir tās vietas tiesības, kurā persona pastāvīgi dzīvo (Portugāles Civilkodeksa 32. panta 1. punkts). Taču, ja bezvalstnieks ir nepilngadīgs

vai trūcīga persona, personālās tiesības ir personas juridiskās dzīvesvietas valsts tiesības (Portugāles Civilkodeksa 32. panta 2. punkts).

- Juridiskas personas:
 - juridiskas personas personālās tiesības ir tās valsts tiesības, kurā ir reģistrēta tās juridiskā adrese un administrācijas birojs (Portugāles Civilkodeksa 33. panta 1. punkts).

Privātpersonu personālās tiesības regulē šādus jautājumus:

- ģimenes stāvoklis (Portugāles Civilkodeksa 25. pants),
- rīcībspēja (Portugāles Civilkodeksa 25. pants),
- tiesībsubjektības sākums un beigas (Portugāles Civilkodeksa 26. panta 1. punkts),
- tiesību subjekta tiesības — pastāvēšana, aizsardzība un ierobežojumi (ar nosacījumu, ka ārvalstniekam vai bezvalstniekam nav nekāda veida tiesiskās aizsardzības, kas netiek atzīta saskaņā ar Portugāles tiesību aktiem) (Portugāles Civilkodeksa 27. pants),
- pilngadības vecums (ar nosacījumu, ka personālo tiesību izmaiņas neietekmē pilngadības sasniegšanu saskaņā ar iepriekš piemērotajām personālajām tiesībām) (Portugāles Civilkodeksa 29. pants),
- aizbildnība un līdzīgi tiesiskie režīmi, kuru nolūks ir aizsargāt rīcībnespējīgas personas (Portugāles Civilkodeksa 29. pants).

Juridisku personu personālās tiesības regulē šādus jautājumus:

- juridiskās personas rīcībspēja,
- tās struktūru dibināšana, darbība un kompetence,
- dalības iegūšanas un zaudēšanas veidi un ar to saistītās tiesības un pienākumi,
- juridiskās personas, tās struktūru un dalībnieku civiltiesiskā atbildība,
- juridiskās personas izmaiņas, darbības likvidēšana un izbeigšana (Portugāles Civilkodeksa 33. panta 2. punkts).

Juridisku personu adreses maiņa un apvienošana

- Juridiskās personas juridiskās adreses pārvietošana no vienas valsts uz citu nelikvidē tiesību subjektu, ja saskaņā ar abu juridisko adrešu valstu tiesībām tas ir iespējams.
- Tādu juridisku personu apvienošana, kurām tiek piemērotas atšķirīgas personālās tiesības, tiek vērtēta saskaņā ar abu valstu tiesībām (Portugāles Civilkodeksa 33. panta 3. un 4. punkts).

Starptautiskas juridiskas personas

- Personālās tiesības nosaka līgumā, ar ko tās izveidotas, vai statūtos.
- Ja tā nav, tiek piemērotas tās valsts tiesības, kurā reģistrēta juridiskās personas galvenā juridiskā adrese (Portugāles Civilkodeksa 34. pants).

3.4 Tiesisko attiecību noteikšana starp vecākiem un bērniem, ieskaitot adopciju

3.4.1 Tiesisko attiecību noteikšana starp vecākiem un bērniem

Tiesības, ar ko regulē vecāku un bērnu attiecību nodibināšanu, ir:

- vecāka personālās tiesības brīdī, kad attiecības tiek nodibinātas (Portugāles Civilkodeksa 56. panta 1. punkts),
- abu vecāku kopējās valstspiederības valsts tiesības vai, ja tādas nav, laulāto kopējās pastāvīgās dzīvesvietas valsts tiesības, vai, ja tādas nav, bērna personālās tiesības, ja tas ir precētas sievietes bērns un vecāka un bērna attiecību nodibināšana ir attiecināma uz tēvu (Portugāles Civilkodeksa 56. panta 2. punkts).

Vecāku un bērnu attiecības regulē:

- vecāku kopējās valstspiederības valsts tiesības vai, ja tādas nav —
- vecāku kopējās pastāvīgās dzīvesvietas valsts tiesības, vai
- ja vecāki dzīvo dažādās valstīs — bērna personālās tiesības (Portugāles Civilkodeksa 57. panta 1. punkts).

3.4.2 Adopcija

Adopcijai, adoptētāja un adoptētā attiecībām un adoptētā bērna un viņa bioloģiskās ģimenes attiecībām tiek piemērotas šādas tiesības:

- adoptētāja personālās tiesības (Portugāles Civillkodeksa 60. panta 1. punkts),
- ja adoptētāji ir precējušies vai adoptētais ir viena laulātā bērns, adoptētāju kopējās valstspiederības valsts tiesības vai, ja tādas nav —
- adoptētāju kopējās pastāvīgās dzīvesvietas valsts tiesības, vai, ja tādas nav —
- tās valsts tiesības, ar kuru adoptētāju ģimene ir visciešāk saistīta (Portugāles Civillkodeksa 60. panta 2. punkts).

Situācijas, kurās adopcija nav atļauta:

- adopcija nav atļauta, ja attiecīgās tiesības, kas regulē adoptētā un viņa bioloģisko vecāku attiecības, neparedz vai nepieļauj adopciju šādās situācijās (Portugāles Civillkodeksa 60. panta 4. punkts).

Situācijas, kurās adopcijai vai vecāku un bērnu attiecību nodibināšanai ir jāsaņem piekrišana:

- ja adoptētā personālās tiesības paredz adoptētā piekrišanu (Portugāles Civillkodeksa 61. panta 1. punkts),
- ja tiesības, kas regulē attiecības starp ieinteresēto personu un trešo personu, ar kuru tai ir tiesiskas ģimenes vai aizbildnības attiecības, paredz trešās puses piekrišanu (Portugāles Civillkodeksa 62. panta 2. punkts).

3.5 Laulība, pāru kopdzīve bez laulības, partnerattiecības, laulības šķiršana, laulāto atšķiršana, uzturēšanas saistības

3.5.1 Laulība

Katras saderinātās personas personālās tiesības attiecas uz:

- tās tiesībspēju doties laulībā,
- tās tiesībspēju parakstīt laulības līgumu,
- noteikumiem, kas saistīti ar līgumslēdzēju pušu piekrišanas nedošanu vai piekrišanu, kurai nav juridiska spēka (Portugāles Civillkodeksa 49. pants).

Dažādu veidu laulībām piemēro šādas tiesības:

- tās valsts tiesības, kurā laulība tiek noslēgta,
- viena no laulātajiem valstspiederības valsts tiesības, ja abi laulātie ir ārvalstnieki, kas apprecējušies Portugālē attiecīgo konsulāro vai diplomātisko amatpersonu klātbūtnē, un ja šīs tiesības paredz vienlīdzīgu kompetenci Portugāles konsulārajām un diplomātiskajām amatpersonām (Portugāles Civillkodeksa 51. panta 1. punkts),
- Portugāles valsts diplomātiskās vai konsulārās amatpersonas vai katoļu baznīcas mācītāji var reģistrēt divu Portugāles valstspiederīgo laulību vai Portugāles valstspiederīgā un ārvalstnieka laulību ārzemēs (Portugāles Civillkodeksa 51. panta 2. punkts),
- abās iepriekšējā apakšpunktā minētajās situācijās pirms laulības noslēgšanas ir jāpublicē paziņojumi, ko organizē kompetentā iestāde, ja vien šāda prasība netiek atcelta (Portugāles Civillkodeksa 51. panta 3. punkts),
- divu Portugāles valstspiederīgo vai Portugāles valstspiederīgā un ārvalstnieka baznīcas laulība, kas noslēgta ārzemēs, tiek uzskatīta par katoļu baznīcas laulību un reģistrēta Portugālē atbilstoši draudzes reģistram neatkarīgi no laulības veida (Portugāles Civillkodeksa 51. panta 4. punkts).

Laulāto attiecībām un laulāto mantisko attiecību izmaiņām tiek piemērotas šādas tiesības:

- kopējās valsts tiesības (Portugāles Civillkodeksa 52. panta 1. punkts) vai, ja tādas nav —
- kopējās pastāvīgās dzīvesvietas valsts tiesības, vai, ja tādas nav —
- tās valsts tiesības, ar kuru ģimene ir visciešāk saistīta (Portugāles Civillkodeksa 51. panta 2. punkts).

3.5.2 Pāru kopdzīve bez laulības un partnerattiecības

Nav tādu valsts tiesību kolīziju normu, kas regulē neprecētu / kopā dzīvojošu pāru attiecības un partnerattiecības.

Saskaņā ar valsts tiesību aktiem kopdzīvi regulē 2001. gada 11. maija Likums Nr. 7/2001 (partneru kopdzīves aizsardzība, jaunākie grozījumi izdarīti ar 2018. gada 31. decembra Likumu Nr. 71/2018).

Portugāles tiesībās kopdzīve ir definēta kā pāra tiesiskais stāvoklis neatkarīgi no personu dzimuma, kurā tās dzīvo kopā tāpat kā precēts pāris vairāk nekā divus gadus (Likuma par partneru kopdzīves aizsardzību 1. panta 2. punkts).

Ja nav tādu tiesību kolīziju normu, kas regulē konkrēti kopdzīvi, analogiski iespējams piemērot tiesību kolīziju normas attiecībā uz laulāto attiecībām un laulāto mantisko attiecību izmaiņām. Taču to interpretācija ir atkarīga no izmaiņām valsts judikatūrā.

3.5.3 Laulības šķiršana un laulāto atšķiršana

ES tiesību aktos noteiktais regulējums

Eiropas Savienības dalībvalstīs, kuras piedalās šajā ciešākas sadarbības mehānismā, laulības šķiršanas un laulāto atšķiršanas lietām piemērojamās tiesības nosaka saskaņā ar Padomes Regulu (ES) Nr. 1259/2010, kurai ir lielāks spēks nekā turpmāk aprakstītajām valsts tiesību kolīziju normām, ja tajās paredzēts citādi.

Valsts tiesību kolīziju normās noteiktais regulējums

Laulības šķiršanas, laulāto atšķiršanas un mantas atšķiršanas lietām piemērojamās tiesības ir:

- kopējās valstspiederības valsts tiesības, vai, ja tādas nav —
- kopējās pastāvīgās dzīvesvietas valsts tiesības, vai, ja tādas nav —
- tās valsts tiesības, ar kuru ģimene ir visciešāk saistīta (Portugāles Civilt kodeksa 52. pants, ko piemēro laulāto un mantas atšķiršanai atbilstīgi tā paša kodeksa 55. panta 1. punktam).

Izmaiņas tiesībās, ko piemēro laulības pastāvēšanai:

- šajā gadījumā par pamatu laulības šķiršanai vai laulāto atšķiršanai var izmantot tikai faktu, kas bijis būtisks brīdī, kad ticis konstatēts (Portugāles Civilt kodeksa 55. panta 2. punkts).

3.5.4 Uzturēšanas saistības

2007. gada Hāgas protokolā paredzētais režīms

Eiropas Savienības dalībvalstīs (izņemot Dāniju) to, kuras tiesības piemērojamas uzturēšanas saistībām, kas izriet no ģimenes attiecībām, vecāku un bērnu attiecībām, laulības vai svainības, tajā skaitā uzturēšanas saistībām pret bērniem, kuru vecāki nav precējušies, nosaka saskaņā ar 2007. gada 23. novembra Hāgas Protokolu par uzturēšanas pienākumiem piemērojamiem tiesību aktiem, un šim protokolam ir lielāks spēks nekā turpmāk aprakstītajām valsts tiesību kolīziju normām, ja tajās paredzēts citādi.

Valsts tiesību kolīziju normās noteiktais regulējums

Piemērojamās tiesības atkarībā no situācijas ir iepriekš minētās tiesības:

- attiecībā uz *vecāku un bērnu attiecībām un adoptētāju un adoptētā attiecībām* — sadaļā "*Vecāku un bērnu attiecību nodibināšana, ieskaitot adopciju*" minētās tiesības,
- attiecībā uz *laulāto attiecībām* — sadaļā "*Laulība, pāru kopdzīve bez laulības, partnerattiecības, laulības šķiršana, laulāto atšķiršana, uzturēšanas saistības*" minētās tiesības.

Gadījumos, kad uzturēšanas saistību pamats ir citas ģimenes attiecības:

- piemērojamās tiesības ir attiecīgo pušu personālās tiesības.

Gadījumos, kad uzturēšanas saistību pamats ir tiesiski darījumi:

- piemērojamās tiesības ir tiesības, kas minētas iepriekš sadaļā “*Līgumsaistības un tiesību akti*”, jo īpaši attiecībā uz *saistībām, kas izriet no tiesiskiem darījumiem un darījuma būtības*.

Gadījumos, kad uzturēšanas saistību pamats ir mantošana vai testamentārs rīkojums:

- piemērojamās tiesības ir tiesības, kas minētas iepriekš sadaļā “*Testamenti un mantojums*”.

3.6 Laulāto mantiskās attiecības

ES tiesību aktos noteiktais regulējums

Eiropas Savienības dalībvalstīs, kuras piedalās šajā ciešākas sadarbības mehānismā un kuru vidū ir arī Portugāle, laulāto mantiskajām attiecībām un reģistrētu partnerattiecību mantiskajām sekām piemērojamās tiesības nosaka attiecīgi ar Padomes Regulu (ES) 2016/1103 un Padomes Regulu (ES) 2016/1104, kurām ir lielāks spēks nekā turpmāk aprakstītajām valsts tiesību kolīziju normām, ja tajās paredzēts citādi.

Valsts tiesību kolīziju normās noteiktais regulējums

Laulību līgumiem (būtībai un spēkam) un laulāto mantiskajām attiecībām (noteiktas ar likumu vai līgumā) piemērojamās tiesības ir:

- pāra valstspiederības valsts tiesības laulības noslēgšanas brīdī (Portugāles Civilkodeksa 53. panta 1. punkts), vai, ja laulāto valstspiederība atšķiras —
- laulāto kopējās pastāvīgās dzīvesvietas valsts tiesības, vai, ja tādas nav —
- pirmās laulāto kopīgās dzīvesvietas tiesības (Portugāles Civilkodeksa 53. panta 1. punkts), vai
- kāds no iepriekš aprakstītajiem režīmiem, ja ir piemērojami ārvalstu tiesību akti, viena saderinātā pastāvīgās dzīvesvietas valsts ir Portugāle un par to ir panākta vienošanās, neierobežojot trešās personas tiesības pirms vienošanās (Portugāles Civilkodeksa 53. panta 3. punkts).

Attiecībā uz laulāto mantisko attiecību izmaiņām lūdzam skatīt atsauci uz *laulāto attiecībām un laulāto mantisko attiecību izmaiņām* iepriekš 3.5.1. punktā “*Laulība*” (Portugāles Civilkodeksa 54. pants).

3.7 Testamenti un mantojums

ES tiesību aktos noteiktais regulējums

Eiropas Savienības dalībvalstīs (izņemot Dāniju, Īriju un Apvienoto Karalisti) mantošanai piemērojamās tiesības nosaka saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 650/2012, kurai ir lielāks spēks nekā turpmāk aprakstītajām tiesību kolīziju normām, ja tajās paredzēts citādi.

ES mantošanas regula neierobežo to starptautisko konvenciju piemērošanu, kurām tās pieņemšanas laikā bija pievienojusies Portugāle (Regulas (ES) Nr. 650/2012 75. panta 1. punkts).

Lai gan Portugāle ir parakstījusi 1961. gada Hāgas Konvenciju par likumu kolīzijas normām attiecībā uz testamentārās mantošanas kārtību, līdz šim brīdim (2021. gada aprīlī) Portugāle nav ratificējusi šo konvenciju un tādēļ tā Portugālei nav saistoša.

Tādējādi starptautiskos testamentus reglamentē 1973. gada Vašingtonas Konvencija, kurā noteiktas vienādas tiesības attiecībā uz starptautisko testamentu un kuras puse ir Portugāle (pievienošanās apstiprināta ar 1975. gada 23. maija Dekrētlikumu Nr. 252/75), un Portugāles Notāru kodeksā izklāstītie noteikumi.

Valsts tiesību kolīziju normās noteiktais regulējums

Testatora personālās tiesības nāves brīdī tiek piemērotas:

- mantošanai pēc nāves,
- mantojuma pārvaldnieka un testamenta izpildītāja pilnvarām (Portugāles Civilkodeksa 61. pants).

Testatora tiesības gribas izpaušanas brīdī tiek piemērotas:

- rīcībspējai izpildīt, mainīt vai atsaukt pēdējās gribas rīkojumu (Portugāles Civilkodeksa 63. panta

1. punkts),

- īpašai formai, kas nepieciešama, pamatojoties uz tās personas vecumu, kura taisa pēdējās gribas rīkojumu (Portugāles Civilkodeksa 63. panta 1. punkts),
- klauzulu un nosacījumu interpretēšanai nāves gadījumā, ja vien nav norādīta atsauce uz citām tiesībām (Portugāles Civilkodeksa 64. panta a) punkts),
- piekrišanas nedošanai vai piekrišanai, kurai nav juridiska spēka (Portugāles Civilkodeksa 64. panta b) punkts),
- apvienotu testamentu pieņemamībai (Portugāles Civilkodeksa 64. panta c) punkts),
- tādu vienošanos pieņemamībai, kas saistītas ar mantošanu, neskarot iepriekš sadaļā “*Laulāto mantiskās attiecības*” minēto režīmu (Portugāles Civilkodeksa 64. panta c) punkts).

NB!

Ja pēc pēdējās gribas rīkojuma taisīšanas ir mainījušās testatora personālās tiesības, persona, kas taisījusi pēdējās gribas rīkojumu, joprojām var atsaukt pēdējās gribas rīkojumu atbilstoši iepriekš piemērotajām personālajām tiesībām (Portugāles Civilkodeksa 65. panta 1. punkts).

Attiecībā uz pēdējās gribas rīkojuma formu un pēdējās gribas rīkojuma atsaukšanu vai mainīšanu kā alternatīvu iespējams piemērot:

- tās vietas tiesības, kurā darbība veikta, vai
- mirušā personālās tiesības gribas izpaušanas brīdī, vai
- mirušā personālās tiesības nāves brīdī, vai
- tiesības, uz kurām atsaucas vietējās tiesību kolīziju normas (*Portugāles Civilkodeksa 64. panta 1. punkts*).

Režīma ierobežojumi:

ir jāievēro ar mirušās personas personālajām tiesībām noteiktā forma gribas izpaušanas brīdī, ja neatbilstības rezultātā gribas izpaušums nav spēkā vai nav izpildāms pat tad, ja griba izpausta ārvalstīs.

3.8 Nekustamais īpašums

Valdījumam, īpašumtiesībām un citām lietu tiesībām piemērojamās tiesības ir:

- tās valsts tiesības, kurā īpašums atrodas (*Portugāles Civilkodeksa 46. panta 1. punkts*).

Lietu tiesību konstatēšanai un nodošanai attiecībā uz tranzītā esošu īpašumu piemērojamās tiesības ir:

- galamērķa valsts tiesības (*Portugāles Civilkodeksa 46. panta 2. punkts*).

Lietu tiesību konstatēšanai un nodošanai attiecībā uz reģistrējamiem transportlīdzekļiem piemērojamās tiesības ir:

- tās vietas tiesības, kurā veikta reģistrācija (*Portugāles Civilkodeksa panta 46. panta 3. punkts*).

Rīcībspējai noteikt lietu tiesības attiecībā uz nekustamo īpašumu vai atbrīvoties no tā piemērojamās tiesības ir:

- tās vietas tiesības, kurā īpašums atrodas, ja minētajās tiesību normās tas ir noteikts; ja nē —
- attiecīgās personālās tiesības (*Portugāles Civilkodeksa 47. punkts*).

Autortiesībām piemērojamās tiesības ir:

- tās vietas tiesības, kurā darbs pirmo reizi publicēts, vai, ja tas nav publicēts —
- autora personālās tiesības, neskarot īpašajos tiesību aktos iekļautos noteikumus (*Portugāles Civilkodeksa 48. panta 1. punkts*).

Rūpnieciskajam īpašumam piemērojamās tiesības ir:

- tās valsts tiesības, kurā tas radīts (*Portugāles Civilkodeksa 48. panta 2. punkts*).

3.9 Maksātnespēja

Principā piemēro tās valsts tiesības, kurā ir celta prasība (Portugāles Maksātnespējas un uzņēmumu atvēršanas kodeksa 276. pants).

Attiecībā uz maksātnespējas pasludināšanas sekām konkrētos gadījumos ir izņēmumi no šā noteikuma:

- darba līgumus un darba attiecības reglamentē darba līgumiem piemērojamās tiesības (Portugāles Maksātnespējas un uzņēmumu atvēršanas kodeksa 277. pants),
- parādnieka tiesībām uz nekustamo īpašumu, kuģi vai gaisa kuģi, kas reģistrējams publiskā reģistrā, piemēro tās valsts tiesības, kuras pārraudzībā ir attiecīgais reģistrs (Portugāles Maksātnespējas un uzņēmumu atvēršanas kodeksa 278. pants),
- līgumus, ar kuriem piešķir tiesības iegūt lietu tiesības uz nekustamo īpašumu vai tiesības lietot minēto īpašumu, reglamentē vienīgi tās valsts tiesības, kuras teritorijā atrodas īpašums (Portugāles Maksātnespējas un uzņēmumu atvēršanas kodeksa 279. panta 1. punkts),
- pārdevēja tiesības saistībā ar aktīviem, kas, paturot īpašumtiesības, ir pārdoti maksātnespējīgajam parādniekam, un kreditora vai trešo personu lietu tiesības uz aktīviem, kuri pieder parādniekam un kuri tiesvedības uzsākšanas brīdī atradās citas valsts teritorijā, reglamentē vienīgi minētās valsts tiesības (Portugāles Maksātnespējas un uzņēmumu atvēršanas kodeksa 280. panta 1. punkts),
- tiesības uz reģistrētiem vai noguldītiem vērtspapīriem reglamentē to nodošanai piemērojamās tiesības saskaņā ar Portugāles Vērtspapīru kodeksa 41. pantu (Portugāles Maksātnespējas un uzņēmumu atvēršanas kodeksa 282. panta 1. punkts),
- pušu tiesības un pienākumus pret kādu finanšu tirgu vai maksājumu sistēmu, kas definēta Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 19. maija Direktīvas 98/26/EK 2. panta a) punktā, vai līdzvērtīgām sistēmām reglamentē minētajai sistēmai piemērojamās tiesības (Portugāles Vērtspapīru kodeksa 285. pants un Portugāles Maksātnespējas un uzņēmumu atvēršanas kodeksa 282. panta 2. punkts),
- pārdošanas un atpirkšanas darījumus Padomes 1986. gada 8. decembra Direktīvas 86/635/EEK 12. panta nozīmē reglamentē šādiem līgumiem piemērojamās tiesības (Portugāles Maksātnespējas un uzņēmumu atvēršanas kodeksa 283. pants),
- notiekošas tiesvedības par aktīviem vai tiesībām, kas ir maksātnespējīgā parādnieka mantas neatņemama sastāvdaļa, reglamentē vienīgi tās valsts tiesības, kurā notiek tiesvedība (Portugāles Maksātnespējas un uzņēmumu atvēršanas kodeksa 285. pants).

Saites uz attiecīgajiem vietējiem tiesību aktiem

[Portugāles Konstitūcija](#)

[Portugāles Civill kodekss](#)

[Portugāles Notāru kodekss](#)

[Portugāles Maksātnespējas un uzņēmumu atvēršanas kodekss](#)

Nobeiguma piezīme

Šajā informācijas lapā sniegtā informācija ir vispārīga un nav izsmelīga. Tā nav saistoša kontaktpunktam, Eiropas Tiesiskās sadarbības tīklam civillietās un komercietās, tiesām vai jebkurām citām personām. Ar to nav paredzēts aizstāt iepazīšanos ar spēkā esošajiem tiesību aktiem.

■ Lapa atjaunināta: 10/11/2021

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas

tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.